

CATÀLEG DEL PATRIMONI FESTIU DE CATALUNYA

Les Enramades d'Arbúcies

Memòria documentada sobre la història, característiques actuals, elements i implantació de
la festa

1. Història de la festa

La festa de les Enramades, com la majoria de festes populars, té una vinculació amb antiquíssims rituals pagans lligats al cicle de l'any. L'època en què se celebra –propera al solstici d'estiu- correspon a l'època de la floració, de les tasques agrícoles i de més hores de llum solar.

Les Enramades d'Arbúcies daten, com a mínim, del segle XVI. La primera dada documental existent sobre el seu origen, fa referència a un accident mortal esdevingut l'any 1589 quan un treballador va morir esclafat per un pi a l'enramar la placeta d'Arbúcies més tard anomenada plaça de les Olles.

Als segles XVII-XVIII, la processó era el principal acte religiós i estava subjecte a un protocol que regulava l'ordre i la disposició de les diferents administracions. La importància i antiguitat de la festa es constata en el fet que les confraries més antigues de la parròquia –la de Sant Quirze i Santa Julita i la de la Maredeu de Gràcia– participaven activament en la festa.

Les catifes de flors es realitzaven perquè el Santíssim Sagrament hi passés per damunt. Tanmateix, els actes populars s'anaven consolidant als diferents barris de la vila i la participació veïnal era determinant; cada barri organitza la seva festa donant al conjunt una estructura marcadament cíclica.

D'aquesta manera, les Enramades es consoliden com a festa de *religiositat popular* on totes les activitats desplegades conviuen amb perfecta harmonia.

Les primeres dècades del segle XX no comporten canvis substancials en l'estructura de la festa. No serà fins els anys 70 quan els canvis socials, polítics i culturals esdevenen motor de transformació de l'estructura festiva.

La primera modificació important és la pèrdua de l'element religiós. L'església veient el caire turístic i comercial que prenia la celebració decideix, el 1977, retirar el pas del Santíssim i la desfilada religiosa es va substituir per una cercavila de cultura popular on gegants, capgrossos, músics i grups d'animació recorren els carrers encatifats.

Un altre canvi substancial l'ocasionà la supressió del Corpus d'entre les festivitats catalanes. A partir de 1980- any en que la diada de Corpus passa a ser feiner- les autoritats locals per no perdre el principal atractiu turístic de la vila, traslladen la realització de les catifes al diumenge anterior de la diada.

Amb aquests canvis –pèrdua de la processó i declaració de la diada de Corpus no festiva- comporta una laïcització de la festa i s'estableix una nova estructura de la festa on els barris adquiriran un paper únic i determinant.

Actualment la seqüència festiva de les Enramades s'estructura en dues parts: abans de la diada de Corpus i a partir de la mateixa, quan té lloc *la vuitada* de Corpus.

El diumenge abans de Corpus té lloc el Concurs de Catifes de Flors on tots els participants culminen tota una llarga feina de treball col·lectiu que hauria començat setmanes abans.

A partir del dia de Corpus i durant vuit dies, se celebren les Enramades a diferents barris de la vila. Un seguit d'actes tradicionals *passades, danses i ornamentacions* configuren l'estructura i el ritual de la festa.

L'alta participació veïnal i la presència de milers de visitants durant les celebracions, han convertit les Enramades en la festa més esperada i més significativa del cicle festiu d'Arbúcies.

2. Característiques actuals, elements i implantació de la festa

---

La Festa, d'arrelada tradició, se celebra durant la vuitada de Corpus i segueix una estructura cíclica per barris. La festa comença el diumenge anterior a Corpus amb les catifes de flors pels carrers de la vila i després les Enramades, específicament, que continuen durant vuit dies amb una successió de festes als barris.

La festa consta de diferents parts que podríem entendre com elements que la configuren: *les catifes, la cercavila, les enramades, la passada, la dansa i les músiques*.

La festa consta de dues parts pròpiament dites:

El diumenge anterior a Corpus tenen lloc les catifes de flors i el Concurs que es considera un dels actes més esperats de la festa. Aquesta pràctica tal i com avui la coneixem data de 1947.

Durant tot el matí es construeix la catifa, en un procés en el que participen persones de totes edats i condicions i que representa la culminació de tot un treball col·lectiu iniciat setmanes abans amb la recollida de flors, la seva selecció i el disseny de la catifa.

A primera hora del matí del diumenge es pinta amb guix al terra el dibuix que es va omplint amb les flors. Predominen els dissenys de sanefes florals i temes d'actualitat. Al llarg del matí les catifes van agafant la forma i a la tarda, un jurat nomena la catifa guanyadora i tot seguit un cercavila popular inicia el recorregut caminant per damunt de les flors.

Actualment i des de fa dos anys s'han incorporat els "racons catifes" amb la voluntat de seguir potenciant la festa. És aquest un projecte diferent i complementari a les tradicionals catifes que aplega noves propostes artístiques vinculades amb les flors i exhibits en diferents racons emblemàtics de la vila.

El dijous, diada de Corpus, les Enramades, pròpiament dites, inicien el cicle festiu.

La botifarrada popular esdevé l'acte popular més participatiu i esdevé el senyal d'inici de la festa als barris. Un cop acabada la botifarrada s'encén una gran traca que marca el començament de la festa a cada barri que en serà el protagonista fins a completar la vuitada.

L'estructura festiva es repetirà en cadascun dels barris i segueix el següent esquema:

El barri s'engalana amb banderetes multicolors i fins fa poc, amb branques de freixe i vern. També és habitual omplir els carrers amb rodolins i ninots de caràcter satíric i burlesc.

Amb tota l'ornamentació preparada comença a quarts d'onze de la nit, *la passada*, recorregut nocturn sota la llum de les atxes. En els seus inicis la passada nocturna era una crida –musical- als veïns per participar en l'acte religiós de les completes, avui és l'acte que inicia la festa de cada barri. Finalitzat el recorregut, en la plaça o espai més significatiu del barri, comença el ball amb dues sardanes, un xotis i un vals.

L'endemà, l'orquestra recorre el barri al compàs de la mateixa marxa de la passada, aquesta vegada acompanyats pels escolars; cap al migdia, comença la dansa –acte central de l'enramada-. Es tracta d'una desfilada de parelles, elegantment vestides, ordenades per edat, seguint un passeig circular amb acompanyament musical de cobla, sense passos coreogràfics ni punts de dansa.

Acabada la dansa es balla una sardana i es fa el vermut. A la tarda, un concert de música tradicional precedeix el ball. Finalment el barri clausura la festa amb tres sardanes.

Immediatament després un altra barri recull el testimoni, i així successivament fins completar totes les celebracions de la vuitada.

Hi ha dues peces musicals característiques de la festa: d'una banda el pasodoble ligero, marxa vuitcentista, interpretada per una cobla o orquestra durant la "passada" i una peça, "la Gòndola", és interpretada durant la dansa.

Els punts i l'ordre de celebració són els següents: el dijous de Corpus botifarrada popular i *passada* de la Plaça; divendres *enramada* de la Plaça i *passada* del Castell; dissabte *enramada* del Castell; diumenge *passada* del Sorrall, el dilluns *enramada* del Sorrall i *passada* de Mages; dimarts *enramada* de Mages i *passada* de la Carretera. El dimecres, l'*enramada* de la Carretera.

Són tots aquests elements precisament qui evidencien que és realment una festa viva i vital, que ha sabut mantenir els elements tradicionals imprescindibles per a no desvirtuar-se, a l'hora que ha generat nous recursos per adaptar-se als nous temps donant-li un nou impuls.

3. Fonts de consulta

- Sense autors. *Les Enramades d'Arbúcies*.
- Museu Etnològic del Montseny, La Gabella. *Les Enramadaes d'Arbúcies*
- Memòria. Ajuntament d'Arbúcies. *La festa de les Enramades d'Arbúcies*.
- www.arbucies.cat/ca/enramades

Barcelona, 23 de novembre de 2009